

Leo Trotskij

De första lärdomarna av Spanien¹

30 juli 1936

Europa har blivit en hård och fruktansvärd skola för proletariatet. I land efter land har det ägt rum händelser som krävt stora och blodiga offer av arbetarna, men hittills har de bara slutat med seger för proletariatets fiender (Italien, Tyskland och Österrike). De traditionella arbetarpartiernas politik har visat *hur man inte bör* leda proletariatet, hur man *omöjligt* kan lägga grunden till seger.

När detta skrivs har inbördeskriget i Spanien ännu inte avslutats. Hela världens arbetare väntar otåligt på nyheten om det spanska proletariatets seger. Om det uppnår denna seger, vilket vi fullt och fast hoppas, är det nödvändigt att säga att arbetarna denna gång segrat trots att deras ledare gjorde allt för att de skulle förlora. Desto större heder och ära åt de spanska arbetarna.

Officerskåren

I Spanien ingår socialisterna och kommunisterna i Folkfronten, som redan har förrått revolutionen en gång². Men tack vare arbetarna och bönderna lyckades den ännu en gång segra (i valen), och skapade i februari en ”republikansk” regering. Sex månader senare, ryckte den ”republikanska” armén i fält mot folket. Det blev således klart att folkfrontsregeringen hade upprätthållit den militära kasten med hjälp av folkets pengar, försett dem med maktbefogenheter, makt och vapen och gett dem befäl över unga arbetare och bönder, och på så sätt underlättat förberedelserna för en förintande attack mot arbetarna och bönderna.

Inte nog med det. Även nu, mitt under inbördeskriget, gör folkfrontsregeringen allt som står i dess makt för att försvåra segern. Som alla vet utkämpas ett inbördeskrig inte bara med militära utan också med politiska vapen. Från en rent militär utgångspunkt är den spanska revolutionen mycket svagare än sin fiende. Dess styrka ligger i dess förmåga att resa massorna till handling. Den kan även ta vapnen från de reaktionära officerarna. För att uppnå detta, räcker det att på allvar och modigt föra fram den socialistiska revolutionens program.

Man måste kungöra att från och med nu kommer jorden, fabrikerna och butikerna att överföras från kapitalisternas till folkets händer. Man måste omedelbart börja genomföra detta program i de provinser där arbetarna har makten. Den fascistiska armén skulle inte kunna stå emot ett sådant program ens 24 timmar; soldaterna skulle binda sina officerare till händer och fötter och överlämna dem till högkvarteret för närmaste arbetarmilis. Men de borgerliga ministrarna kan inte acceptera ett sådant program. Genom att sätta stopp för den sociala revolutionen tvingar de arbetarna och bönderna att spilla tio gånger så mycket blod i inbördeskriget. Och som kronan på verket räknar dessa gentlemän med att kunna avvärja arbetarna igen efter segern och tvinga dem att respektera den privata äganderättens heliga lagar. Sådan är folkfrontspolitikens innersta natur. Allt annat är ren humbug, fraser och lögner!

Många folkfrontsanhängare skakar nu på förebrående på sina huvuden åt härskarna i Madrid! Varför förutsåg de inte allt detta? Varför rensade de inte armén i tid? Varför vidtog de inte nödvändiga åtgärder? Mer än någon annanstans ger man uttryck för denna kritik i Frankrike,

¹ Denna artikel publicerades först (9 augusti) i den franska tidningen *La Lutte ouvrière* och sedan (22 augusti) på spanska i POUMs dagstidning *La Batalla*, under titeln ”Primeras lecciones de España” (De första lärdomarna av Spanien). På engelska publicerades den i septembernumret av den amerikanska *Socialist Appeal* under titeln ”The Lesson of Spain”.

² Syftar på den spanska republikens två första år (1931-33), där det bl a ingick socialistiska ministrar i Azañas regering.

där folkfrontsledarnas politik dock inte på något sätt skiljer sig från deras spanska kollegers politik. Trots den hårda spanska läxan, går det att förutsäga att Léon Blums regering inte kommer att genomföra någon seriös rensning av armén. Varför? Därför att arbetarorganisationerna är allierade med radikalerna och följaktligen bourgeoisins fångar.

Folkfrontens roll

Det är naivt att klaga över att de spanska republikanerna, socialisterna eller kommunisterna inte förutsåg någonting, och lät tillfället glida dem ur händerna. Det är inte alls fråga om den ena eller andra ministerns eller ledarens skarpsinne, utan om politikens allmänna inriktning. Det arbetarparti som upprättar en politisk allians med den radikala bourgeoisin avstår redan i och med det kampen mot den kapitalistiska militarismen. Det går inte att tänka sig ett borgerligt herravälde, dvs att upprätthålla den privata äganderätten av produktionsmedlen, utan stöd från de väpnade styrkorna. Officerskåren utgör kapitalets vaktstyrka. Utan denna skulle bourgeoisin inte kunna hålla sig kvar vid makten en enda dag. Urvalet av de enskilda individerna, deras utbildning och träning, gör officerarna som grupp till kompromisslösa fiender till socialismen. Isolerade undantag förändrar ingenting. Så är fallet i alla borgerliga länder. Faran ligger inte i de militära skrävare och demagoger som öppet uppträder som fascister. Det ojämförligt mest hotfulla är det faktum att när den proletära revolutionen närmar sig så blir officerskåren till arbetarklassens bödlar. Att eliminera fyra eller fem hundra reaktionära agitatorer från armén betyder att i grund och botten lämna allt vid det gamla. Officerskåren bär på månghundraåriga traditioner av att förslava folket, och måste upplösas, brytas upp, i grunden krossas i sin helhet. Trupperna i barackerna som kommenderas av officerskåren måste ersättas med en *folkpolis*, dvs de väpnade arbetarnas och böndernas demokratiska organisation. Det finns ingen annan lösning. Men en sådan armé är oförenlig med de små och stora exploatörernas herravälde. Kan republikanerna gå med på en sådan åtgärd? Inte alls. Folkfrontsregeringen, dvs koalitionsregeringen mellan arbetarna och bönderna, är till själva sitt väsen en regering som kapitulerat för byråkratin och officerarna. Sådan är den stora lärdomen av händelserna i Spanien, som nu betalas med tusentals mänskliga liv.

Försvar av republiken eller arbetarrevolution

Arbetarledarnas politiska allians med bourgeoisin maskeras som försvar för ”republiken”. De spanska erfarenheterna visar vad detta försvar i själva verket är. Ordet ”republikan”, liksom ordet ”demokrat”, är en avsiktlig bluff som tjänar till att dölja klassmotsättningarna. Bourgeoisin är republikansk så länge republiken försvarar den privata egendomen. Republiken förlorar m a o allt sitt värde för bourgeoisin i det ögonblick när den blir värdefull för arbetarna. Radikalen kan inte bilda ett block med arbetarpartierna utan stödgarantin från officerskåren. Det är ingen slump att Daladier står i spetsen för Krigsministeriet i Frankrike. Den franska bourgeoisin har anförtrott honom denna post mer än en gång och han har aldrig förrått dem. Bara personer som Maurice Paz eller Marceau Pivert kan tro att Daladier är förmögen att rensa armén från reaktionärer och fascister, m a o upplösa officerskåren. Men ingen tar sådana människor på allvar.

Men här avbryts vi av protesten: ”Hur kan man upplösa officerskåren? Hitler och Mussolini bara väntar på detta!” Alla dessa argument är gamla och välkända. Det var så kadeterna, socialistrevolutionärerna och de ryska mensjevikerna resonerade 1917 och det är så ledarna i den spanska folkfronten resonerar. De spanska arbetarna trodde halvt-om-halvt på detta, tills de blev övertygade genom erfarenheten att den närmaste fascistiska fienden återfanns i den spanska fascistiska armén. Det var inte för inte som vår gamle vän Karl Liebknecht lärde: ”Huvudfienden finns i ditt eget land!”

Tårögt bönfäller *L'Humanité* om att armén måtte rensas från fascister. Man vad är denna bön värd? När man röstar för krediter för att upprätthålla officerskåren, när man bildar en allians

med Daladier och genom honom med finanskapitalet, anförtror armén åt Daladier och samtidigt kräver att denna helt kapitalistiska armé ska tjäna "folket" och inte kapitalet, då måste man antingen ha blivit en fullständig idiot eller så bedrar man medvetet de arbetande massorna.

"Men vi måste ha en armé", upprepar de socialistiska och kommunistiska ledarna, "eftersom vi måste försvara vår demokrati och med den Sovjetunionen mot Hitler!" Efter lärdomarna från Spanien är det inte svårt att förutse konsekvenserna av denna politik för såväl demokratin som Sovjetunionen. Så fort de får chansen kommer officerskåren att, hand i hand med de upplösta fascistiska ligorna, gå till offensiv mot de arbetande massorna. Och om de segrar, kommer de att krossa de miserabla resterna av den borgerliga demokratin och räcka ut sin hand till Hitler för att gemensamt kämpa mot Sovjetunionen.

De artiklar som publiceras i *Le Populaire* och *L'Humanité* fyller en med ilska och avsmak. Dessa människor har inte lärt någonting. De vill inte lära. De blundar medvetet för fakta. För dem är den främsta lärdomen att man till varje pris måste upprätthålla folkfrontens "enhet", dvs enheten med bourgeoisin och vänskapen med Daladier.

Obestridligen är Daladier en stor "demokrat". Men kan man för ett ögonblick betvivla att han samtidigt med det officiella arbetet i Blums ministerium, inofficiellt arbetar i officerskårens generalstab? Där finner vi seriösa människor som inte blundar för verkligheten utan ser den rakt i ögonen och inte berusas av tom retorik som Blum gör. Dessa personer är förberedda på varje eventualitet. Utan tvivel kommer Daladier och de militära ledarna att komma överens om vilka åtgärder som behöver vidtas ifall arbetarna väljer en revolutionär väg. Naturligtvis ligger generalerna själva långt framför Daladier. Och sinsemellan säger generalerna: "Låt oss stödja Daladier tills vi har gjort upp med arbetarna, och sedan byter vi ut honom mot en starkare man." Samtidigt upprepar de socialistiska och kommunistiska ledarna dagligen: "Vår vän Daladier". Arbetaren borde svara dem: "Säg mig vilka dina vänner är och jag ska säga dig vem du är." Människor som anförtror armén till denna gamla representant för kapitalet, är ovärdig arbetarens förtroende.

Förvisso vill inte det spanska proletariatet, lika lite som det franska proletariatet, stå obevärnat inför Mussolini och Hitler. Men för att försvara sig mot dessa fiender, är det först nödvändigt att krossa fienden i det egna landet. Det går inte att störta bourgeoisin utan att krossa officerskåren. Det går inte att krossa officerskåren utan att störta bourgeoisin. Under varje segerrik kontrarevolution har officerarna spelat den avgörande rollen. Alla segerrika revolutioner som haft en djupgående social karaktär har gjort slut på den gamla officerskåren. Detta var fallet i den stora franska revolutionen i slutet av 1700-talet och det var fallet i oktoberrevolutionen 1917.

För att kunna besluta om en sådan åtgärd måste man sluta upp med att krypa på knäna inför den radikala bourgeoisin. Man måste upprätta en verklig allians mellan arbetarna och bönderna mot bourgeoisin, inberäknat radikalerna. Man måste ha tillit till proletariats styrka, initiativförmåga och mod. Proletariatet kommer att veta hur man vinner över soldaten till sin sida. Denna allians skapas och härδας just nu i inbördeskrigets eld i Spanien. Folkets seger kommer att innebära slutet för Folkfronten och början på Sovjetspanien. En segerrik social revolution i Spanien kommer oundvikligen att spridas till resten av Europa. För de fascistiska bödlarna i Italien och Tyskland kommer detta obestridligen att vara mycket farligare än alla diplomatiska pakter och militära allianser.

Översättning: *Martin Fahlgren*

Till innehållsförteckningen för artikelsamlingen [Trotskij om Spanien](#)